

Βασίλης Χολέβας
Παιδαγωγός - Νομικός
Θεσσαλονίκη

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΧΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ
ΠΩΣ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΘΑ ΤΑ ΚΑΝΟΥΝ
ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΑ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΧΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΠΩΣ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΘΑ ΤΑ ΚΑΝΟΥΝ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΑ

Πριν γράψω αυτό το βιβλιαράκι, πήγα στα βιβλιοπωλεία να βρω κάτι σχετικό με το θέμα, ώστε να πάρω μερικά πράγματα από άλλους. Δε βρήκα τίποτα. Ξέρω γιατί. Όχι γιατί τόσοι ειδικοί δε μπορούν να γράψουν γι' αυτό το θέμα, αλλά γενικά τα δυσάρεστα θέματα πονάνε και τ' αποφεύγουμε όλοι μας. Είναι λάθος αυτό που κάνουμε. Διότι ειδικά αυτά τα θέματα, τα οδυνηρά που έχουν πάρει και μορφή επιδημίας, ζητούν επιτακτικά λύση και είναι μεγάλη ανάγκη να δώσουμε λύσεις. Είναι πολύ σοβαρά θέματα.

Το πρώτο λάθος που κάνουμε και μάλιστα μεγάλο, είναι να θεωρούμε δυστυχημένα έτσι κι' αλλιώς τα παιδιά των διαζευγμένων και άρα τί να βελτιώσεις στη ζωή τους. Κι όμως μπορούν κι' αυτά να ζήσουν ευτυχισμένα, όπως όλα τα άλλα παιδιά, εάν φερθούμε σωστά. Δυστυχημένα δε γίνονται τόσο πολύ λόγω του χωρισμού των γονέων, αλλά λόγω της λανθασμένης συμπεριφοράς των γονέων απέναντί τους, μετά το χωρισμό. Κι' αυτό δεν είναι μια προσωπική μου αυθαίρετη άποψη, αλλά βασίζεται σε πολλά παραδείγματα σχετικά, που έχω παρατηρήσει. Έτσι κι' αλλιώς τα διαζύγια κάνουν θραύση και στην Ελλάδα. Τα διαζύγια είναι ένα γεγονός, μια πραγματικότητα. Πρέπει να συμφιλιωθούμε μ' αυτήν την πραγματικότητα και να δούμε πώς θα κάνουμε το καλύτερο για τα παιδιά. Ασφαλώς τα παιδιά στην αρχή θα στενοχωρηθούν πολύ, αλλά ευτυχώς έχουν προσαρμοστική ικανότητα

και με το χρόνο θα δεχθούν και θα συμφιλιωθούν με τη νέα πραγματικότητα. Αναφέρω ένα παράδειγμα από τον τελευταίο πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία. Μόλις τέλειωνε ο βομβαρδισμός και έπαυαν αεροπλάνα και κανόνια, τα παιδιά αμέσως έβγαιναν έξω να παίξουν μεταξύ τους κι ας είχε προηγηθεί η τρομακτική εμπειρία γι' αυτά. Οι μεγάλοι ποτέ δεν θα το έκαναν αυτό. Με αυτά που γράφω, δε θέλω να πω: ωραία χωρίστε, τα παιδιά προσαρμόζονται. Φρίξον ήλιε! Απλά θέλω να τονίσω, ότι μπορούν και μετά το χωρισμό να ζουν ευτυχισμένα αν εφαρμόσουν οι γονείς σωστή συμπεριφορά. Το τονίζω διότι υπάρχει αυτή η λαϊκή πλάνη ότι "είναι χαμένη υπόθεση τα παιδιά αυτά". Τα θεωρούμε εξορισμού δυστυχισμένα και αυτό ρίχνει το ηθικό των γονέων, σε σημείο να μην έχουν δυναμισμό και ενέργεια, να τα δώσουν "όλα για όλα" για την ευτυχία των παιδιών τους και περισσότερο ο πατέρας. Σίγουρα λοιπόν ο τίτλος του εντύπου αυτού εκ πρώτης όψεως φαίνεται αντιφατικός. Δεν είναι όμως. Οι Ευρωπαίοι που έχουν μεγαλύτερη πείρα σε διαζύγια και παιδιά χωρισμένων γονέων, γνωρίζουν ότι από αυτούς εξαρτάται η ευτυχία των παιδιών τους, το δε κράτος, (όλοι οι μετανάστες το γνωρίζουν), κάνει τα πάντα γι' αυτά τα παιδιά, ώστε να ζουν ευτυχισμένα.

ΠΩΣ ΘΑ ΧΩΡΙΣΟΥΝ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

Έχει μεγάλη σημασία για τα παιδιά. Τα περισσότερα ζευγάρια χωρίζουν με φοβερούς καυγάδες, βρισιές, συκοφαντίες κλπ. και όλα αυτά έχουν αντίκτυπο στα παιδιά. Όταν βλέπουν το

φοβερό μίσος μεταξύ των γονέων των, νιώθουν απαίσια, ανασφάλεια, φόβο αόριστο, γενική ανησυχία και τρόμο σε πολλές περιπτώσεις. Τραυματίζονται ψυχικά. Ειδικά όταν γίνονται ξυλοδαρμοί μεταξύ των γονέων, η τραυματική εμπειρία, γίνεται επικίνδυνη για το μέλλον των παιδιών. Στο θέμα του ξυλοδαρμού της συζύγου από το σύζυγο, θέλω να μείνω λίγο. Οι περισσότεροι νομίζουμε ότι αυτό ανήκει στο Μεσαίωνα ή στο παρελθόν. Οι στατιστικές όμως που έρχονται από την Ευρώπη λένε ακριβώς το αντίθετο.

Εκατομμύρια Ευρωπαίες πέφτουν θύματα συχνού ή μη ξυλοδαρμού από το σύζυγο, (ανεργία, αλκοολισμός, ναρκωτικά, οικονομικά προβλήματα, η ελεύθερη γνώμη της σύγχρονης ανεξάρτητης γυναίκας κλπ., είναι βασικές αιτίες). Πρόσφατα διάβαζα ότι στο Ισραήλ, συντηρητική χώρα, 45.000 γυναίκες νοσηλεύονται ετησίως στα Νοσοκομεία, λόγω ξυλοδαρμού από το σύζυγο. Στην Ευρώπη και ΗΠΑ είναι χειρότερα. Για Ασία και Αφρική δε μιλώ καθόλου, εκεί είναι χειρότερα από το παρελθόν. Στην Ελλάδα, μια άλλη στατιστική αναφέρει ότι 1 στις 3 γυναίκες που επισκέπτονται νύχτα εφημερεύοντα Νοσοκομεία, είναι λόγω ξυλοδαρμού. Αλλά εδώ ισχύει ο νόμος της ΟΜΕΡΤΑ της Μαφίας. Απόλυτη σιωπή και σκοτάδι. Σπάνια θα καταγγείλει η σύζυγος το σύζυγο, που πάλι στο τέλος θα αποσύρει την αγωγή. Έκανα αυτή τη μεγάλη παρένθεση για να τονίσω τα παιδικά τραύματα που κουβαλάνε στο υποσυνείδητο και ασυνείδητο πολλά παιδιά. Φρικτές εικόνες, που είδαν τα παιδικά ματάκια, και δε θα φύγουν ποτέ. Γι' αυτό λοιπόν αν αποφάσισαν να χωρίσουν οι γονείς, ας χωρίσουν με αξιοπρέπεια και σεβόμενοι την ευαίσθητη και ευάλωτη παιδική

ψυχούλα. Γι' αυτούς ένας καυγάς είναι εκτόνωση. Για το παιδί είναι "σταύρωση στο Γολγοθά" (άσχετα αν δεν το θέλει). Πάντως στην Ελλάδα τα περισσότερα ζευγάρια χωρίζουν με πολύ άσχημο τρόπο (ας όψεται ο μεσογειακός μας χαρακτήρας). Είναι φρικτό αλλά θα το αναφέρω: σε διάφορες δικογραφίες διαζυγίων, διάβασα μερικές φορές, ότι αγοράκια 4-5-6 χρονών, χυμούσαν στον πατέρα πάνω και τον γρατσούναγαν για ν' αφήσει τη μαμά, όταν την έδερνε...

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Εδώ έχει πάλι πολύ φρίκη αλλά και αηδία. Στα Ελληνικά δικαστήρια είναι πολύ συχνό το φαινόμενο ο πατέρας να κάνει τα πάντα για ν' αποκρύψει τ' αληθινά εισοδήματά του, δηλώνει ότι χρεωκόπησε η εταιρεία του, το εργοστάσιο ίσως πάει για κλείσιμο, κλπ., ώστε το δικαστήριο να βγάλει όσο το δυνατόν μικρότερη διατροφή για τα παιδιά του!!! Αν είναι δυνατόν!!! Κι όμως συνήθως αυτό γίνεται. Θα ρωτήσετε: μα για τα παιδιά του δεν είναι η διατροφή; Ναι για τα παιδιά του, αλλά αυτό συμβαίνει. Πλήρως ικανοποιητική εξήγηση αδυνατώ να δώσω. Υποθέσεις μόνο κάνω. Μπορεί να θέλει να εκδικηθεί τη σύζυγο. Γιατί να της δίνει 300.000 το μήνα, (αυτός βγάζει 800.000), ας της δίνει 100.000 και πολλά είναι. Ένα γάλα θέλουν τα παιδιά κι' ένα τετράδιο, τ' άλλα γιατί να τα παίρνει "αυτή"; Για να τα τρώει με το "φίλο" της; Όχι, 100.000 και πολλά της πέφτουν. Βέβαια αυτά στις ΗΠΑ είναι αδιανόητα. Όλοι γνωρίζετε τί πληρώνουν οι ηθοποιοί για διατρο-

φή, αστρονομικά ποσά, εκεί δεν περνάνε αυτά τα κόλπα των ανδρών στην Ελλάδα. Βέβαια υπάρχουν πολλοί άνδρες που είναι αξιοπρεπέστατοι και δίνουν αξιοπρεπή διατροφή, όχι γιατί την επιβάλλει το δικαστήριο, αλλά η συνείδησή τους.

Έτσι λοιπόν με μια διατροφή "της πλάκας" όπως λέει ο λαός, ανάλογη θα είναι και η ζωή των παιδιών του: "της πλάκας". Να γιατί έλεγα στην αρχή ότι η δυστυχία των παιδιών εξαρτάται περισσότερο από τη συμπεριφορά των γονέων μετά το διαζύγιο. Βεβαίως διατροφή δικαιούται και η σύζυγος εφ' όσον είναι άνεργη. Τα ίδια και εδώ: διατροφή ψίχουλα.

ΜΙΣΟΣ ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΠΛΥΣΗ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Εδώ γίνεται πραγματικό έγκλημα. Ο νόμος σ' όλο το κόσμο δίνει τα παιδιά στη μάνα. Εκτός αν η μάνα αποδεδειγμένα είναι ελευθερίων ηθών (πόρνη κλπ.), αλλά να αποδειχθεί αυτό, ή αν είναι σχιζοφρενής κλπ. Πολύ σπάνιο να δώσει δικαστήριο τα παιδιά στον πατέρα. Ο Νομοθέτης λέει: "ο καλύτερος πατέρας είναι η χειρότερη μάνα". Αυτό σηκώνει μεγάλη συζήτηση αλλά ξεφεύγει από το θέμα αυτού του εντύπου. Ορίζει μάλιστα και κάθε πότε και για πόση ώρα θα βλέπει τα παιδιά ο πατέρας, ή αν θα τα παίρνει σπίτι του για Σαββατοκύριακο κλπ. Πολλές μάνες δυστυχώς έχοντας τα παιδιά μαζί τους, εμφυσούν μίσος για τον πατέρα επί πολλά χρόνια, τον κατηγορούν συνέχεια στα παιδιά, του αποδίδουν αληθινά ελαττώματα, προσθέτουν όμως και φα-

νταστικά, βγάζουν τελείως αθώο τον εαυτό τους και η πλύση εγκεφάλου έχει σαν αποτέλεσμα, το παιδί να μισεί τον πατέρα, έστω κι αν αυτός προσπαθεί το καλύτερο γι' αυτό. Όταν έρχεται το 24ωρο που θα πάρει ο πατέρας το παιδί, ή το 4ωρο, εμφυσει αυτός τώρα μίσος στη μητέρα, την κατηγορεί, (συνήθως ότι είχε παράνομες σχέσεις), τη συκοφαντεί και λέει συνέχεια στο παιδί: "η μάνα σου με κατάστρεψε". Η μητέρα λέει: "ο πατέρας σου με κατάστρεψε". Το παιδί ζει περίεργα συναισθήματα, δεν ξέρει ποιον να πιστέψει και τελικά βγαίνει πάλι ζημιωμένο ψυχικά απ' αυτήν την κατάσταση. Πρέπει επιτέλους οι γονείς αυτοί να καταλάβουν ότι σπέρνοντας μίσος στο παιδί, το τραυματίζουν ψυχικά, αηδιάζει και τους δύο γονείς, νιώθει απαίσια. Είναι σύνηθες, όταν το παιδί έρχεται από τον πατέρα, η μητέρα να ρωτά: "πες μου τι σου είπε πάλι για μένα; Με κατηγορήσε;" Το ίδιο κάνει και ο πατέρας. Όμως δεν τα ισοπεδώνω όλα. Υπάρχουν αρκετοί αξιοπρεπέστατοι γονείς, που όχι μίσος δεν εμφυσούν, αλλά λένε και καλά λόγια για τον άλλον, λέγοντας ότι "απλά, είμασταν διαφορετικοί χαρακτήρες, δεν ταιριάζαμε και χωρίσαμε. Αλλά ο πατέρας σου ή η μητέρα σου είναι αξιόλογος άνθρωπος με πολλά χαρίσματα και αρετές". Στην περίπτωση αυτή το παιδί καμαρώνει που έχει αξιόλογους γονείς, χαίρεται, άσχετα αν χώρισαν. Χαίρεται όταν το παίρνει ο πατέρας, χαίρεται κι όταν επιστρέφει στη μητέρα. Όταν δε επιστρέφει στη μητέρα, δεν υφίσταται επιθετική αντίκριση, "πές μου τι σου είπε ο προκομένος για μένα; σ' έβαλε να φας ή σ' άφησε νηστικό το κάθαρμα;". Να λοιπόν πως μπορεί να βελτιωθεί η ζωή του παιδιού μετά το χωρισμό. Οι γονείς εξ' άλλους, χρειάζεται να συναντώνται κάθε τόσο για οικονομικά θέμα-

τα, θέματα υγείας των παιδιών, π.χ. μια εγχείρηση, αν λοιπόν μισούνται θανάσιμα, πως θα βρίσκουν λύση σ' αυτά τα προβλήματα που δε μπορούν να τ' αποφύγουν; Με τις καλές σχέσεις, θα βελτιώνουν από κοινού τη ζωή των παιδιών και θα απαλύνουν τις συνέπειες του χωρισμού. Αλλά για να φθάσουν οι γονείς (οι χωρισμένοι) σε τόσο υψηλό πολιτισμένο επίπεδο, πρέπει να μην είναι εγωιστές και να μην είναι "μικροί άνθρωποι", που μόνο μικρότητες θα κάνουν.

ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Δυστυχώς και εδώ απαισιόδοξα θα μιλήσω. Οι πατεράδες μετά το χωρισμό, υπόσχονται ειλικρινά στον εαυτό τους, ότι θα είναι κοντά στα παιδιά και θα τα φροντίζουν. Οι πρώτες συναντήσεις με τα παιδιά είναι κάθε Σαββατοκύριακο, μετά από 4-5 μήνες κάθε 15ήμερο, μετά από 1 χρόνο κάθε μήνα και στα επόμενα χρόνια κάθε δύο μήνες. Όχι όλοι βέβαια, αλλά οι περισσότεροι. Αυτό δε γίνεται γιατί δεν αγαπούν τα παιδιά τους, αλλά ο χρόνος αλλάζει πολλά! Μετριάζει και τα συναισθήματα ακόμη. Εύκολα αναβάλλει την προγραμματισμένη συνάντηση με το παιδί, πάντα κάτι τους τυχαίνει εκείνη τη μέρα και ενώ παλιά έδινε και κάποιο χαρτζιλίκι στο παιδί, τώρα "λόγω δυσκολιών", το ξεχνά και αυτό. Μερικές φορές το ξεχνά και στα γενέθλιά του. Όχι όλοι βέβαια οι πατεράδες, αλλά όπως λένε ο λαός "μάτια που δε βλέπονται, γρήγορα λησμονούνται". Το παιδί βλέπει τις πολύ

αραιές επισκέψεις του πατέρα, βγάζει τα συμπεράσματα του και νιώθει απογοητευμένο, νομίζει ότι ο πατέρας του δε το αγαπά, ενώ κάτι τέτοιο δε συμβαίνει, απλά είναι οι νόμοι της ζωής, η σκληρότητα της πραγματικότητας. Εξ άλλου ο πατέρας προσπαθώντας να φτιάξει μια νέα σωστή σχέση για να φτιάξει τη ζωή του ξανά, το τρέξιμο για τον επιούσιο, ο νέος γάμος του από τον οποίο έχει και ένα παιδί, συν το παιδί της νέας συζύγου του που το υιοθέτησε και τόσα άλλα προβλήματα, τον κάνουν να ξεχνά "το πρώτο παιδί" ή να μη τα δίνει "όλα για όλα" γι' αυτό το παιδί. Το παιδί όμως όλα τα βλέπει, τα νιώθει, πιστεύει ότι δεν έχει ουσιαστικά πατέρα, μόνο μάνα. Αυτό του στοιχίζει ακριβά. Αντίθετα, αν ο πατέρας έδειχνε την αγάπη του με τακτικές συναντήσεις, με δώρα, εκδρομές κλπ. το παιδί θα ένιωθε πολύ όμορφα και θα περίμενε πώς και πώς την επόμενη συνάντηση με τον πατέρα, ξέροντας ότι ο πατέρας δεν θα "το στήσει". Ενώ στην αντίθετη περίπτωση βλέπει ότι δικαιώνεται η μάνα του που του λέει: "είδες ποιός είναι ο πατέρας σου; Ένας παλιάνθρωπος χωρίς συναισθήματα. Έχει 5 μήνες να σε δει". Το παιδί πληγώνεται αλλά δε μπορεί να κάνει τίποτα.

Τελικά ο μεγαλύτερος Γολγοθάς για το παιδί είναι όντως η συμπεριφορά των γονέων μετά το διαζύγιο. Κάποια στιγμή μπορεί να πιάσει "ενοχική συνείδηση" τον πατέρα, να ζεστάνει τη σχέση για 2-3 μήνες, του περνάνε οι ενοχές και μετά επιστρέφει στο ίδιο μοτίβο: χάνεται πάλι.

Ο ΝΕΟΣ ΦΙΛΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Άλλο σοβαρό θέμα. Είναι φυσικό η μητέρα να θέλει ένα σύντροφο ξανά. Το βρίσκει. Συγκατοικούν τώρα όλοι μαζί στο ίδιο σπίτι. Καινούρια προβλήματα για το παιδί: τί είδους σχέση έχει η μαμά με αυτόν τον άνδρα; Πάνε ή όχι για γάμο; Γιατί μιλά άσχημα μερικές φορές στη μητέρα; Γιατί της ζητά χρήματα πολλές φορές; γιατί κοιτάζει "πονηρά" την έφηβη αδελφή του; νέες αγωνίες και προβληματισμοί. Εδώ φταίει η μάνα, που πρέπει να εξηγεί στο γιό της ή στην κόρη της τί και γιατί το κάνει. Να θυμάται ότι τα παιδιά της, έχουν "βεβαρημένο ιστορικό" και εύκολα ανησυχούν. Να τους εξηγεί τα πάντα. Αυτά τα παιδιά θέλουν ιδιαίτερη μεταχείριση. Νιώθουν ανασφάλεια. Φοβούνται μήπως χάσουν και τη μάνα, δηλ. ότι ίσως την κερδίσει ο νέος φίλος ή σύζυγος. Γι' αυτό ειδικά σ' αυτή την περίπτωση πρέπει η μητέρα να τονίζει συνεχώς την αγάπη της για τα παιδιά της και ότι αυτή η αγάπη της δεν κινδυνεύει από τίποτε, ούτε από το νέο άνδρα. Αλλά και η μάνα να μην αποφασίσει γρήγορο γάμο, χωρίς εξαντλητικό έλεγχο του νέου άνδρα, γιατί τα παιδιά της δεν αντέχουν "νέα σενάρια" σαν τα παλιά. Αν μάλιστα διαπιστώσει πονηρά βλέμματα προς την 15χρονη κόρη της, εκ μέρους του νέου άνδρα, οφείλει να φερθεί ώριμα, να εξετάσει, να ελέγξει, να βεβαιωθεί κι' αν χρειασθεί να μη διστάσει να τον διώξει απ' το σπίτι της. Πολλές φορές οι μνηστήρες βλέπουν τη 16χρονη κόρη "σαν λουκούμι". Ξέρω ότι γράφω με "κυνικό ρεαλισμό", αλλά νομίζω ότι έτσι πρέπει σε τόσο σοβαρά και επικίνδυνα θέματα. Εξ άλλ-

λου σ' αυτές τις περιπτώσεις η μητέρα εύκολα χάνει την επιμέλεια της κόρης της και με ταχύτατες διαδικασίες. Ο Εισαγγελέα στέλνει τη κόρη σε ίδρυμα για προστασία, μέχρι να ενηλικιωθεί. Στη μητέρα μπορεί ακόμη να ασκηθεί και ποινική δίωξη. Συνήθως οι γείτονες ειδοποιούν τις υπηρεσίες για τέτοια προβλήματα ή ο πρώην σύζυγος. Δεν θέλω να κάνω καχύποπτη τη μάνα, αλλά νάναι "υποψιασμένη", γιατί αυτά συμβαίνουν συχνά στην Ελλάδα. Αν βέβαια είναι σωστός ο άνθρωπος, ας ξαναφτιάξει τη ζωή της, η μοναξιά είναι αφόρητη, όλοι θέλουμε ένα σύντροφο στη ζωή μας και εγώ το ίδιο θα έκανα στη θέση της. Ανέφερα όλα τα παραπάνω ώστε να ζουν ασφαλή τα παιδιά από τέτοιους κινδύνους.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ "ΝΑ ΞΑΝΑΣΜΙΞΟΥΝ"

Πάντοτε υπάρχει τέτοια περίπτωση. Γιαυτό δεν πρέπει να προηγηθούν θανάσιμα μίσση και πάθη, συκοφαντίες φονικές, ύβρεις και προσβολές αξέχαστες. Ο χρόνος φέρνει ωριμότητα, στη μοναξιά οι πρώην σύντροφοι θα δουν ίσως πιο καθαρά μερικά πράγματα, ίσως δουν ότι χώρισαν για "αστείους λόγους", ίσως δουν αρετές στο σύντροφο που πριν δεν έβλεπαν, έτσι μια συνάντηση σε μια κομψή και καλαίσθητη καφετερία (ουδέτερο έδαφος), με τη συνοδεία μουσικής και ποτού, ίσως γίνει η επανασύνδεση. Αν νικήσουν βέβαια τον εγωισμό τους. Αυτό θα ήταν το καλύτερο γι' αυτούς αλλά και για τα παιδιά. Πολλοί παντρεμένοι χωρίζουν, αλλά μετά από 6 μήνες ή 1 χρόνο, συνήθως λίγο πριν βγει το διαζύγιο, επανασυνδέουν, ωριμότεροι και σοφότεροι τώ-

ρα. Ο πόνος που έζησαν καθώς και η μοναξιά τους και τα οικονομικά τους αδιέξοδα που έζησαν, τους ενώνουν ξανά! Πολλά μετανιωμένα διαζευγμένα ζευγάρια, κατά βάθος θέλουν επανασύνδεση, αλλά ο εγωισμός δεν τους αφήνει: "τί, εγώ να γυρίσω πίσω; ας γυρίσει αυτός". Τα ίδια λέει και ο άλλος: "ας γυρίσει αυτή". "Εγωϊσμού χειρότερον ουδέν".

ΠΑΙΔΙΑ ΧΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟ

Όλοι το γνωρίζουν ότι ένα παιδί χωρισμένων γονέων θα εμφανίσει προβλήματα στο Σχολείο, λίγα ή πολλά. Συνήθως είναι αφηρημένα, γιατί σκέφτονται το χωρισμό των γονέων, τους καυγάδες και γενικά τα οικογενειακά τους προβλήματα. Όταν δω ένα μαθητή μονίμως αφηρημένο, ρωτώ να μάθω αν οι γονείς του είναι χωρισμένοι. Πολλά τέτοια παιδιά δείχνουν αδιαφορία για τα μαθήματα, ενώ πριν ήταν άριστοι μαθητές. Είναι φυσικό για το παιδί, το πρωτεύον θέμα να είναι η οικογένειά του και μετά το Σχολείο. Μερικές φορές έρχονται αδιάβαστα, "άγραφα", διότι διαλελυμένο το σπίτι τους, ποιος θα τα παρακολουθεί, πώς θα βρει όρεξη η θλιμμένη μητέρα να τα διαβάσεις; όταν μάλιστα εργάζεται γιατί η διατροφή δε φθάνει ούτε για το ενοίκιο; Γιαυτό η μητέρα πρέπει να λέει πάντοτε στο Δάσκαλο ότι το παιδί είναι χωρισμένων γονέων, ώστε ο Δάσκαλος να δίξει ιδιαίτερη προσοχή. Πάντοτε οι Δάσκαλοι δείχνουν ιδιαίτερη προσοχή στα παιδιά αυτά. Μερικοί γονείς όμως κάνουν το λάθος και δεν το φανερώνουν στο Δάσκαλο, από ντροπή ίσως, ή νομίζουν ότι ο Δάσκαλος θα

το ανακοινώσει στην τάξη, πράγμα εντελώς αδύνατον. Ποτέ ο Δάσκαλος δε φανερώνει στους συμμαθητές του παιδιού, ότι είναι χωρισμένων γονέων. Επειδή λοιπόν η πτώση στο Σχολείο είναι σοβαρό θέμα, πρέπει η μητέρα (δυστυχώς σ' αυτήν πάλι πέφτουν τα δύσκολα), να κάνει υπομονή και κουράγιο και να διαθέτει χρόνο το απόγευμα για τα μαθήματα του παιδιού. Τουλάχιστον τον πρώτο χρόνο μετά το χωρισμό, που είναι και ο πιο δύσκολος για το παιδί, αλλά και για την ίδια.

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Το καλύτερο βέβαια για τα παιδιά είναι να μη χωρίσουν καθόλου οι γονείς. Σήμερα οι περισσότεροι χωρισμοί γίνονται για "ψύλλου πήδημα". Αστείες οδηγούν σε διάλυση ζευγαριών. Εγωϊσμοί, μικρότητες, εκδικήσεις για μικροπράγματα, οδηγούν κυρίως τη σύγχρονη γυναίκα, χωρίς να το σκεφθεί καλά και χωρίς να σταθμίσει όλες τις συνέπειες, να πάρει δύο βαλίτσες και τα δύο παιδιά και να πάει στη μητέρα της. Στατιστικά το 80% έως και 85% των ζευγαριών, χωρίζουν χωρίς σοβαρό (αντικειμενικά), λόγο. Δίνουν γιγάντιες διαστάσεις σε μικροπράγματα. Δε λέω ότι ο άνδρας είναι αθώος και άμοιρος ευθυνών. Φταίει και αυτός. Αλλά η ευκολία με την οποία η σύγχρονη γυναίκα διαλύει το γάμο, εντυπωσιάζει όλους και κυρίως τους Δικαστικούς. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που ο δικαστής εκδίδει το διαζύγιο, αλλά τελικά ούτε ο ίδιος κατάλαβε καλά γιατί χώρισαν οι άνθρωποι, αοριστολογίες, ασάφειες, χωρίς κάτι συγκεκριμένο. Υπάρχει όμως κι ένα

15%-20% που χωρίζει για σοβαρούς λόγους. Επειδή λοιπόν οι συνέπειες είναι σημαντικές για τα παιδιά, ας μη γεμίζουν τόσο εύκολα τη βαλίτσα κι ας μη φωνάζουν τόσο εύκολα ένα TAXI, γιατί εύκολα φεύγεις, δύσκολα γυρίζεις, εύκολα χωρίζεις, δύσκολα τα ξαναφτιάχνεις, εύκολα εκδικείσαι το σύντροφο σου, αλλά μετά εσένα και τα παιδιά σου θα σας εκδικείται για χρόνια η ζωή. Εάν το ζευγάρι που χωρίζει, γνώριζε επακριβώς τί φοβερές συνέπειες θα υποστεί στα επόμενα χρόνια λόγω του χωρισμού, δε θα αποφάσιζε να χωρίσει. Αυτό είναι σίγουρο. Ενα 20% θα χώριζε απ' όσους χωρίζουν τώρα. Το 80% χωρίζει επιπόλαια. Στη Θεσ/νίκη γίνονται ετησίως 2.500 γάμοι περίπου και εκδίδονται 2.500 διαζύγια περίπου (στιοχεία από τα δικαστήρια παρμένα). Όσοι παντρεύονται, τόσοι χωρίζουν. Όλοι αυτοί έχουν "σοβαρότατο κλονισμό της εγγάμου σχέσης" όπως λέει ο νόμος; Ένας γάμος για να γίνει θέλει χρόνια γνωριμίας, αρραβώνες, γάμος, εκατομμύρια έξοδα, γέννες, εκατοντάδες χιλιάδες σε μαιευτήρες, εκατοντάδες χιλιάδες σε βαφτίσια κλπ. κλπ. κι όλα αυτά τα ανατινάζουμε για "ψύλλου πήδημα"; Δεν ξέρω, μάλλον είμαστε πια όλοι ανώριμοι και επιπόλαιοι, η ευμάρεια, η έλλειψη δυστυχίας, πολέμων, επιδημιών, μας έκαναν να νομίζουμε ότι είμαστε "ημίθεοι", όλοι μας έχουμε ιδέες μεγαλείου για τον εαυτό μας, νομίζουμε ότι είμαστε το κάτι άλλο ο καθένας και κανείς μας δεν υποχωρεί, ακόμα κι' αν ο άλλος έχει δίκιο, πιστεύουμε ότι στο κόσμο δύο γνώμες υπάρχουν, η δική μας και η λαθεμένη. Πάντοτε δίκιο έχουμε εμείς. Πάντοτε άδικο έχει ο σύντροφός μας. Πού θα οδηγήσει αυτό τελικά;... Στην Κεντρική Ευρώπη ο δείκτης διαζυγίων είναι 50% και στη Βόρεια Ευρώπη (Κάτω Χώρες και πάνω)

είναι 75%. Επεκτάθηκα πολύ εδώ, για να δείξω ότι αν υπάρχει περίπτωση επανασύνδεσης, ας δοκιμάσει το ζευγάρι, γιατί είναι το καλύτερο για τα παιδιά.

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ ΧΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

Στην Ελλάδα και η κουτσή Μαρία το ξέρει, ότι δεν υπάρχει ειδική μέριμνα γι' αυτά τα παιδιά ή υπάρχει αλλά υποτυπώδης. Στην Ευρώπη, τα παιδιά αυτά προστατεύονται ιδιαίτερα από την πολιτεία, οι μητέρες τους έχουν ιδιαίτερα προνόμια και μάλιστα μιλάμε για σοβαρά προνόμια, όχι εικονικά. Η μητέρα (μονογονεϊκή οικογένεια), δικαιούται επιδόματα, υπάρχουν άφθονοι Παιδικοί Σταθμοί που κρατούν τα παιδιά από τα χαράματα έως αργά το απόγευμα, για να εργάζεται αμέριμνα η μητέρα, τα παιδιά τρώνε δωρεάν μέσα στον Παιδικό Σταθμό και για να μη πλατειάζω, τα προβλήματα της χωρισμένης μητέρας, άρα και τα προβλήματα του παιδιού της, είναι κατά πολύ λιγότερα από της Ελληνίδας μητέρας και του παιδιού της. Όποιοι Έλληνα που εργάσθηκε στην Ευρώπη ως μετανάστης να ρωτήσετε, θα επαναλάβει τα ίδια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Μίλησα για ευτυχία των παιδιών χωρισμένων γονέων. Πιστεύω ότι αν οι γονείς προσέξουν όλα τα παραπάνω που ανέλυσα, δε βλέπω γιατί το παιδί να μην είναι ευτυχισμένο. Θα έχει δύο γονείς που το αγαπάνε, του συμπαραστέκονται σε όλα τα

προβλήματα, συζητούν μεταξύ τους οι γονείς για να βρύνουν το καλύτερο για το παιδί, ο πατέρας δε λυπάται τη διατροφή που δίνει, δεν κατηγορεί τη μάνα, συναντιέται τακτικά με το γιο του ή κόρη του, έχουν άριστες σχέσεις όλοι μεταξύ τους. Το παιδί θα μεγαλώσει, θα σπουδάσει, θα παντρευτεί, θα τους χαρίσει εγγόνια και οι ίδιοι οι γονείς δε θα έχουν ενοχές και τύψεις. Θα λένε: κάναμε ένα γάμο, δεν ταιριάζαμε, χωρίσαμε αλλά δώσαμε και οι δύο τη ζωή μας για το παιδί μας. Και οι γονείς θάναι ευτυχείς και τα παιδιά. Όλα εξαρτώνται από τους γονείς. Έχουν τις λύσεις στα χέρια τους. Ας τις εφαρμόσουν και θα χαίρονται και θα καμαρώνουν για τα σωστά και ευτυχισμένα παιδιά που μεγάλωσαν. Άσχετα αν οι γονείς ζούσαν χώρια.